

De rätta orden saknas

Skall vi ställa om samhället krävs inte bara att vi avstår från prylar och ändrar vårt sätt att leva. Vi måste ha ett annat språk också.

Idag är det så självklart med en ständigt växande ekonomi att vi inte har ord att beskriva ett annat sätt att se på tillvaron.

Om vi skall gå från Plan A där ständig tillväxt är normen till Plan B där det är lika normalt att BNP minskar som att den ökar måste vi ha ord för det. Idag talar vi om ”nolltillväxt” och ”negativ tillväxt”, men detta verkar inte vettigt om tillväxt inte längre är normaltillståndet.

Vi talar om ”recession” när BNP har minskat under två kvartal och ”depression” när vi har ett ännu kraftigare fall i BNP. Men i en annan verklighet är dessa tillstånd inget som borde kräva några kraftuttryck.

Ordet ”utveckling” uttrycker en förändring i positiv riktning, en kvalitetshöjning, men säger inget om någon ökad kvantiteten. ”Tillväxt” är det motsatta och talar om något som växer och blir större utan att det med säkerhet behöver bli bättre. Och särskilt om den är exponentiell kan den i ett längre perspektiv aldrig vara uthållig.

Att tala om ”hållbar tillväxt” är därför lika motsägelsefullt som att tala om ett ”svalkande bastubad” eller en ”färgsprakande svartvit teckning”.

Regeringen släppte år 2008 en proposition med titeln ”Framtidens resor och transporter – infrastruktur för *hållbar tillväxt*”. Om det var ett medvetet ordval vet jag inte, men den har även inrättat ”Kommissionen för *hållbar utveckling*”. Då jag vill tro alla om gott – även regeringar – antar jag att orden ”hållbar tillväxt” var ett olycksfall i arbetet.

”Oljeproduktion” är ett annat konstigt ord. Det finns ingen fabrik som tillverkar olja utan det handlar om att pumpa upp något som sedan länge ligger lagrat i underjorden.

Det är kanske inte så viktigt vad vi kallar det, men visst leder det tanken fel att inte kalla saker vid dess rätta namn.

Ingen kan diktera vilka ord vi skall använda, men den dag som vi kan ana ett nytt språkbruk finns det anledning till hopp. Det är ett tecken på en mental förändring. Och den är viktig.